

**ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี**
Students' satisfaction with the learning and teaching of
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani College.

สุวิชัย อินทกุล¹, พระครูอุปกิตปริยัติโสภณ²
Suwichai Intakul¹, Phrakhrupakitpariyattisopon²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยจะสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี จำนวน 99 รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test F-test และ ANOVA

ผลของการวิจัยพบว่า

ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานิสิตให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข รองลงมาคือ หลักสูตรมีสาระสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นิสิตรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ และหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนิสิตและสภาพแวดล้อมของนิสิต ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือผู้สอนมีความรู้ในหลักสูตรที่สอนเป็นอย่างดี

¹ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี
:Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani College. E-mail:
Suwichaikop@hotmail.com

² อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี.

ด้านการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ อาจารย์เน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียน รองลงมาคืออาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และอาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือนิสิตได้เตรียมตัวก่อนมาเรียนด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้าสม่ำเสมอ

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคืออาจารย์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนทำให้เข้าใจง่าย รองลงมาคืออาจารย์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน และอาจารย์ใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นิสิตคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ใช้สื่อสิ่งพิมพ์หลากหลายในการเรียนรู้ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเรียน ฯลฯ

ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ อาจารย์แบ่งกลุ่มให้นิสิตทำงานเพื่อประเมินการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิตสอดคล้องกับแผนการเรียน และอาจารย์มีการประเมินผลนิสิตโดยการสอบ ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ได้แจ้งผลการประเมินให้นิสิตทราบทุกครั้ง

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี พบว่า นิสิตที่มีอายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปีที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

แนวทางจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี คือ

- 1) ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ควรเน้นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนิสิตและจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้
- 2) ด้านการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน และสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง และใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน เพื่อให้นิสิตเข้าใจง่ายขึ้น

4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ขอให้อยู่ในกำหนดระยะเวลาของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วควรแจ้งให้บัณฑิตทราบทั้งด้านเอกสาร และ เว็บไซต์ และขอให้การวัดและประเมินผลเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ , การเรียนการสอน

Abstract

This research has 3 objectives which are 1) to study the students' satisfaction with the learning and teaching of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani College 2) to compare the students' satisfaction with the learning and teaching of Mahachulalongkornrajavidyalaya University 3) to study the suggestions of students towards the teaching and learning of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Uthai Thani College

This research is a combined research. It consists of quantitative research and qualitative research. The research instruments were questionnaires and interview forms. By asking the samples which are students studying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani College, amount 99 images / person. Data analysis using software packages. The statistics used in the analysis are percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test and ANOVA.

The result of the research shows that

In the subject matter curriculum Found that the students were satisfied with the instructional management in the subject matter curriculum as a whole With a high level of satisfaction When considering each item, it was found that all items were satisfied at a high level. The first 3 items were satisfaction of the students at the high level, namely, the curriculum had clear objectives in developing students to be good, smart, and happy. The second was curriculum with substance, creating desirable characteristics for students to know about life. Enough And the curriculum is flexible and suitable for students and their environment. The lowest satisfaction to the students was that the instructors had good knowledge in the curriculum.

Teaching Found that the students were satisfied with the teaching and learning in the teaching and learning as a whole, the satisfaction level was at a high level When considering each item Found that all items were satisfied at a high level The first 3 items which the satisfaction of the students were at a high level were that the teachers emphasized learning management by allowing the students to participate in the study. Next was the teacher set the content of each teaching to be suitable for the study time. And the teacher determines the content of each teaching to be suitable for the study time The lowest satisfaction to the students was that they had to prepare themselves before reading by consistently reading books.

Teaching and learning media Found that the students were satisfied with the teaching and learning of teaching and learning media as a whole With a high level of satisfaction When considering each item Found that all items were satisfied at a high level The first 3 items were the satisfaction of the students at the high level, namely, teachers used technology in teaching to make it easier to understand. Next is the teachers use a variety of learning media in teaching and learning. And teachers use the environment as a learning medium for students to think, analyze, and learn by themselves from real conditions. The lowest satisfaction for students is that teachers use a variety of publications for learning, such as magazines, newspapers, textbooks, etc.

Measurement and Evaluation Found that the students were satisfied with the learning and teaching management in the evaluation and evaluation as a whole With a high level of satisfaction When considering each item, it was found that all items were satisfied at a high level. The first 3 items were the satisfaction of the students at the high level, namely, the teachers divided the groups for the students to work in order to assess the teamwork Next is the evaluation of student learning activities in accordance with the study plan. And professors evaluate students by taking exams The lowest satisfaction to the students was that the teachers informed the evaluation every time.

When conducting a comparison study of students' satisfaction with the teaching and learning of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani

College found that students with different age, status, different years. There is no difference in satisfaction with teaching and learning.

Guidelines for teaching and learning of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Uthai Thani Buddhist College is

1) Information courses Should focus on a curriculum that is flexible, suitable for students, and organizes teaching and learning that has content consistent with the learning curriculum.

2) Learning and teaching Learning should be organized by having students participate in learning both in the room and outside the classroom. And create an atmosphere in the classroom that is conducive to learning

3) Teaching media The environment should be used as a learning medium for students to think, analyze, and learn by themselves in real situations. And use information technology media in teaching For students to understand easier

4) Evaluation and evaluation Please be in the period of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. When the process is complete, students should be informed both of documents and websites and request that the measurement and evaluation be in accordance with the criteria set by the university.

Keywords: Satisfaction, teaching

บทนำ

การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในประเทศไทยนั้นเกิดจากความต้องการกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการ เนื่องจาก ในปี พ.ศ. 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการปฏิรูประบบราชการใหม่จึงต้องการข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถประกอบกับมีชาวต่างชาติเดินทางมาประกอบอาชีพในเมืองไทยจึงได้มีการเสนอความคิดเห็นเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในเมืองไทย³ ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสำนักฝึกข้าราชการพลเรือนขึ้น

³ วิจิตร ศรีสอาน, **หลักการอุดมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2518), หน้า 10-15.

และได้ทรงสถาปนาโรงเรียนข้าราชการพลเรือนเป็นมหาวิทยาลัยและพระราชทานนามว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้เอาโรงเรียนราชวิทยาลัยมารวมด้วย การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2459 กระทำโดยพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงมีประกาศใช้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2477 ซึ่งสมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้าสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2430 มีชื่อเดิมว่า “มหาธาตุวิทยาลัย” และมีพระบรมราชโองการเปลี่ยนนามให้ใหม่ว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2439 ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2540⁴

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ได้จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยเริ่มเปิดสอนจากหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการเปิดสอนสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอก การปกครอง เพื่อให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี จัดหลักสูตรการเรียนการสอนโดยมีแนวคิดสำคัญ คือ (1) จัดการศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ (2) ผลิตบัณฑิตทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจพุทธธรรมอย่างลึกซึ้ง สามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์ต่าง ๆ ได้ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม (3) ผลิตบัณฑิตทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจพุทธธรรมอย่างลึกซึ้ง สามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์ต่าง ๆ ได้ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตน เพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม (4) เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุ สามเณร และคฤหัสถ์ในประเทศและต่างประเทศ⁵

ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี เพื่อสร้างคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ ในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ตามปณิธานของพระบาทสมเด็จพระ

⁴ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระพุทธศาสนาในอาเซียน, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2531), หน้า 125.

⁵ อมรรัตน์ อุณเรือน, ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เกมสการแข่งขันเป็นทีม, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545), หน้า 1.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่ว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้บุคคลสามารถเลือกศึกษาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของบุคคลนั้น ๆ ตามกรอบในการศึกษาสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยสร้างความใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้นิสิต พัฒนานิสิตให้มีความเจริญก้าวหน้า และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ก. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 รูป/คน

ข. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 รูป/คน

จากนั้นนำมาวิจัยวิเคราะห์โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคาดเคลื่อน 0.05 สุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรที่กำหนดไว้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 99 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโครงการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการให้คะแนน มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการให้คะแนน มาก
- 3 หมายถึง ระดับการให้คะแนน ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการให้คะแนน น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการให้คะแนน น้อยที่สุด⁶

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Question) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepthinterview)

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด

⁶ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, 2541) หน้า 75.

3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
4. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

- 1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม
- 1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
- 1.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 1.4 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- 1.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนิสิตที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 1.8 รวบรวมแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์

2. แบบสัมภาษณ์

- 2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
- 2.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี

1.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ไปยื่นต่อคณาจารย์ผู้สอนแต่ละชั้นเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.4 นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2. การรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เพื่อความอนุเคราะห์เพื่อให้การสัมภาษณ์

2.2 ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

2.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

2.4 นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง

1.2 ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านของนิสิต เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ประกอบคำบรรยายได้ตาราง

1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าทดสอบที (t-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ $P = 0.05$ ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม คือ สถานภาพพระภิกษุกับสถานภาพคฤหัสถ์ ส่วนอายุ พรรษา และชั้นปี วิเคราะห์โดยใช้ F-Test (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
2. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการพรรณนา
4. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การเปรียบเทียบกรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน ว่ามีความแปรปรวนของประชากร จากค่าทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลทั่วไป** จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับจำนวน 99 ชุด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีอายุ 31 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.20 และอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.20 ส่วนกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ อายุระหว่าง 18-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.10 ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่เป็นคฤหัสถ์ คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาเป็นพระภิกษุ ได้แก่ 1-5 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 21.20 และ 6-10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 9.10 ส่วนพรรษาที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ 11 พรรษาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่เป็นคฤหัสถ์ คิดเป็นร้อยละ 65.70 และเป็นพระภิกษุ คิดเป็นร้อยละ 34.30 ตามลำดับ นิสิตส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.30 นิสิตชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.20 และระดับชั้นที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 18.20 ตามลำดับ

2. **การวิเคราะห์ภาพรวมความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีผลการวิเคราะห์ดังนี้**

1. พบว่านิสิตมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอนมีค่าเท่ากัน ตามลำดับ

2. ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานิสิตให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข รองลงมาคือ หลักสูตรมีสาระสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นิสิตรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ และหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนิสิตและสภาพแวดล้อมของนิสิต ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือผู้สอนมีความรู้ในหลักสูตรที่สอนเป็นอย่างดี

3. ด้านการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ อาจารย์เน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียน รองลงมาคืออาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และอาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือนิสิตได้เตรียมตัวก่อนมาเรียนด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้าสม่ำเสมอ

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ อาจารย์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนทำให้เข้าใจง่าย รองลงมาคือ อาจารย์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน และอาจารย์ใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นิสิตคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ใช้สิ่งสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายในการเรียนรู้ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเรียน ฯลฯ

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรก คือ อาจารย์แบ่งกลุ่มให้นิสิตทำงานเพื่อประเมินการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิตสอดคล้องกับแผนการเรียน และอาจารย์มีการประเมินผลนิสิตโดยการสอบ ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ได้แจ้งผลการประเมินให้นิสิตทราบทุกครั้ง

3. ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปี มีผลดังนี้

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่านิสิตที่มี อายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปี ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีดังนี้

1) ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ควรเน้นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนิสิตและจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้

ปัญหา แนะนำให้มีอาจารย์ที่มาสอนจบให้ตรงกับสาขาที่สอน

แนวทางแก้ไข มหาวิทยาลัยควรหาอาจารย์ผู้สอนที่ตรงกับวิชาที่สอน

2) ด้านการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน และสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ปัญหา อาจารย์บางท่านสอนเนื้อหาไม่ตรงตาม มคอ. สอนไม่ชัดเจน ไม่มีการเตรียมการสอน อธิบายไม่เข้าใจ จึงทำให้การเรียนการสอนมีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุม

แนวทางแก้ไขปัญหา อาจารย์บางท่านควรเตรียมการเรียนการสอนให้พร้อมและตรงตาม มคอ. ก่อนที่จะมาบรรยายให้นิสิต

3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง และใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน เพื่อให้นิสิตเข้าใจง่ายขึ้น

ปัญหา อินเทอร์เน็ตไม่รองรับ ไม่มีสัญญาณ คอมพิวเตอร์ไม่สามารถใช้งานได้ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนมีน้อยและเข้าถึงยาก

แนวทางแก้ไขปัญหา ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ นิสิตเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ขอให้อยู่ในกำหนดระยะเวลาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วควรแจ้งให้นิสิตทราบทั้งด้านเอกสาร และเว็บไซต์ และขอให้การการวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

ปัญหา อาจารย์บางท่านไม่มีความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล

แนวทางแก้ไขปัญหา ควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และใช้กับนิสิตทุกคนให้เท่าเทียมกัน

5. ผลการศึกษาสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี มีดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนิสิต ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีดังนี้

1. ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ผลการสัมภาษณ์นิสิตส่วนใหญ่ สรุปได้ว่า นิสิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด ส่วนในเรื่องวิชาการยังไม่เข้มข้นเท่าไรนัก เนื่องจากในบางรายวิชายังไม่ได้เต็มที่กับสาระการเรียนรู้สักเท่าไร

2. ด้านการเรียนการสอน ผลการสัมภาษณ์นิสิตส่วนใหญ่ สรุปได้ว่า การเรียนการสอนในบางรายวิชายังสอนไม่ตรงกับเนื้อหาใน มคอ. ซึ่งทำให้นิสิตไม่ได้องค์ความรู้เต็มที่ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในส่วนของอาจารย์ผู้สอนหลายท่านได้มีการจัดเตรียมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี แต่บางท่านยังขาดความรับผิดชอบในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน ผลการสัมภาษณ์นิสิตส่วนใหญ่ สรุปได้ว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์ในการทำการสอนไม่ว่าจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสารสนเทศ อุปกรณ์ในการสอนค่อนข้างมีความพร้อม แต่มีบางช่วงที่มีความบกพร่องในการเข้าถึงการค้นคว้าหาข้อมูล ส่วนหนังสือเรียนยังหายากในบางรายวิชา

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการสัมภาษณ์นิสิตส่วนใหญ่ สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลในบางรายวิชาไม่ยุติธรรมตรง ส่วนในบางรายวิชาที่มีอาจารย์บางท่านทำให้ผลการเรียนค่อนข้างไม่ยุติธรรม ค่อนข้างซ้ำมากโดยเฉพาะเรื่องเกรดเฉลี่ย ส่วนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างทีนิสิตบางรูป/คน ท่านเป็นพระภิกษุแต่ท่านได้คะแนนคุณธรรมจริยธรรมน้อยกว่า นิสิตที่เป็นคฤหัสถ์ ซึ่งในทางปฏิบัติจริงมันจะเป็นไปไม่ได้เลย การประเมินผลการเรียนของอาจารย์ผู้สอนบางท่านยังไม่ตรงตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 พบว่านิสิตมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนมีค่าเท่ากัน ตามลำดับ

1.2 ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานิสิตให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข รองลงมาคือ หลักสูตรมีสาระสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นิสิตรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ และหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับนิสิตและสภาพแวดล้อมของนิสิต ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือผู้สอนมีความรู้ในหลักสูตรที่สอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ อำพา พร นพรัตน์ ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ปีการศึกษา 2556 พบว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา ปีการศึกษา 2556 แตกต่าง

กันแต่เมื่อทำการเปรียบเทียบในขณะที่ต่างกันพบว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษาวิทยาเขตยะลาไม่แตกต่างกัน

1.3 ด้านการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรกคือ อาจารย์เน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียน รองลงมาคืออาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และอาจารย์กำหนดเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับเวลาเรียน ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคือนิสิตได้เตรียมตัวก่อนมาเรียนด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้าสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สุดา บุญมี ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมพบว่า 1) ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ตามลำดับคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอน ส่วนด้านตำราและเอกสารประกอบการเรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของบัณฑิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าบัณฑิตที่มีอายุ รายได้ รุ่นการศึกษาต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมแตกต่างกัน ส่วนบัณฑิตที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมไม่แตกต่างกัน

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรก คือ อาจารย์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนทำให้เข้าใจง่าย รองลงมาคือ อาจารย์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน และอาจารย์ใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นิสิตคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพจริง ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ใช้สื่อสิ่งพิมพ์หลากหลายในการเรียนรู้ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเรียน ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับ วลัยนุช สุกุลนุ้ย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครู ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนที่นำไปใช้ในการสอนของครู คือ คู่มือ เอกสาร หรือSheet ประกอบ การสอนปัจจัยด้านตัวครูเกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้สื่อการสอน พบว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน พบว่า ครูมีความสามารถในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับระดับวัยและความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล ปัจจัยด้านแรงจูงใจจากการได้รับการยอมรับ พบว่า สื่อการสอนที่ใช้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านแรงจูงใจจากโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน พบว่า การที่ครูได้มีโอกาสได้รับการสนับสนุนเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นปัจจัยที่

มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนด้านงบประมาณสนับสนุน พบว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดประกวดสื่อการสอนภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยด้านการบริการสื่อการสอน พบว่า บุคลากรของหน่วยงานมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอน การเปรียบเทียบความแตกต่างของสื่อการสอนที่นำไปใช้ในการสอนของครูกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ที่ต่างกันพบว่าการใช้สื่อการสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรก คือ อาจารย์แบ่งกลุ่มให้นิสิตทำงานเพื่อประเมินการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิตสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ และอาจารย์มีการประเมินผลนิสิตโดยการสอบ ข้อที่นิสิตมีความพึงพอใจต่ำสุดคืออาจารย์ได้แจ้งผลการประเมินให้นิสิตทราบทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนีย์ ศรีสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการวัดผลและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามกิจกรรมวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปี มีผลดังนี้

การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีอายุ พรรษา สถานภาพ ชั้นปี ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะทางความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี นิสิตที่ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ในบางหลักสูตรควรมีอาจารย์ที่มาสอน จบตรงกับสาขาที่สอนและควรปรับให้ทันตามสถานการณ์ปัจจุบัน ควรจัดกิจกรรมให้นิสิตไปศึกษาดูงาน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า อาจารย์บางท่านสอนเนื้อหาไม่ตรงตาม มคอ. สอนไม่

ชัดเจน ไม่มีการเตรียมการสอน อธิบายไม่เข้าใจ จึงทำให้การเรียนการสอนมีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุม และอินเทอร์เน็ตไม่รองรับ ไม่มีสัญญาณ คอมพิวเตอร์ไม่สามารถใช้งานได้ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนมีน้อยและเข้าถึงยาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ มีการปรับหลักสูตรตามความต้องการของนิสิตและทันตามสถานการณ์ปัจจุบัน ควรเปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและมหาวิทยาลัย
2. ด้านการเรียนการสอน ควรมีการจัดหาบุคลากรในการสอนให้เพียงพอ และควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อนิสิตจะได้รับความสุขในการเรียน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยควรจัดหาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ ควรมีการพัฒนาในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนที่ทันสมัย ควรจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้ตรงกับหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ของนิสิตเพื่อช่วยในการพัฒนาตนเอง
4. ด้านการวัดผลประเมินผล มหาวิทยาลัยควรมีการจัดรูปแบบในการวัดผลและประเมินผลตามมาตรฐานในทุกชั้นปี ควรใช้หลักเกณฑ์ให้เท่าเทียมกันกับนิสิตทุกคน และควรมีการการวัดผลและประเมินผลให้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไม่ล่าช้าเกินไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลในเฉพาะด้านลงไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและมีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ทั้งต่อตัวผู้สอนและนิสิตที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี
2. ควรศึกษากลุ่มนิสิตโดยรวมให้มากกว่านี้ เช่น ฆราวาสชาย – หญิง ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี
3. ควรศึกษาผู้สอนว่าจะมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างไร ที่จะเหมาะสมกับนิสิตที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี

เอกสารอ้างอิง

ก.หนังสือ

พระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตโต), **พระพุทธศาสนาในอาเซียน**, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2531,

ข.วิทยานิพนธ์

อมรรัตน์ อุ่นเรือน, ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เกมส่การแข่งขันเป็นทีม, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

ค.บทความและเอกสารอื่น ๆ

คู่มือการบริการสังคม หน่วยวิทยบริการฯ จังหวัดอุทัยธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561, (อัดสำเนา).

ง.บทสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระมหาธีรติ ธมฺมโสภโณ , นิสิตรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 4. วันที่ 1 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ นายเจษฎากร บุญสม, นิสิตรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3. วันที่ 9 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ พระมหาสำราญ ส่วโร นิสิตรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 2. วันที่ 12 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ นางกาญจนา สุวรรณ นิสิตรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 1. วันที่ 11 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ พระอภิสิทธิ์ วชิรวโส นิสิตการจัดการเชิงพุทธ ชั้นปีที่ 4. วันที่ 3 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ พระจักรพล จันทโส นิสิตการจัดการเชิงพุทธ ชั้นปีที่ 3. วันที่ 3 กันยายน 2562.

สัมภาษณ์ พระธนพล ธนพล นิสิตการจัดการเชิงพุทธ ชั้นปีที่ ๒. วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒.